

Фауна дендротельм пралісів та господарських букових лісів Угольського масиву Карпатського біосферного заповідника та прилеглих територій

Яремчук М.¹, Чумак В.¹, Сухомлін К.², Lachat T.^{3,4}, Gossner M.M.⁴

¹ Ужгородський національний університет, Україна;

² Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Україна;

³ Bern University of Applied Sciences, Switzerland;

⁴ Swiss Federal Research Institute – WSL, Switzerland

Серед різноманіття мікрооселищ, важливими для розуміння процесів, що забезпечують функціонування екосистеми, є дендротельми – особливі структури на деревах, заповнені водою та населені спеціалізованими комплексами комах.

Фауну дендротельм вивчали на 10-ти гектарній постійній пробній площі, в букових пралісах Угольсько-Широколужанського масиву Карпатського біосферного заповідника (Україна). Загалом вивчено фауну 300 дендротельм, розташованих на різних висотах. Для порівняння, вивчалася фауна штучних контейнерів, які встановлювалися на різних висотах на деревах.

Фауна облігатних жителів дендротельм букових пралісів складає 8 видів, які заселяють мікрководойми на стадії личинки: *Prionocyphon serricornis*, *Elodes marginata*, *Cyphon coarctatus* (Scirtidae, Coleoptera); *Anopheles claviger*, *Anopheles plumbeus*, *Ochlerotatus geniculatus* (Culicidae, Diptera); *Dasyhelea flavifrons* (Ceratopogonidae, Diptera); *Metriocnemus cavicola* (Chironomidae, Diptera).

За кількістю особин личинок облігатних жителів, домінували *Metriocnemuscavicola* (45%), *Prionocyphon serricornis* (28%), *Elodes marginata* (12%) і *Dasyhelea flavifrons* (8%).

Аналіз показав, що щільність личинок позитивно корелює із об'ємом води і кількістю детриту. Прямий зв'язок між концентрацією кисню і рівнем рН та щільністю личинок відсутній.

Аналіз фауни штучних контейнерів, встановлених на висоті 1,5 м показав, що до складу їх фауни входить, на відміну від природних, лише 4 види личинок комах: *Dasyhelea flavifrons*, *Metriocnemus cavicola*, *Prionocyphon serricornis* і *Elodes marginata*. При цьому *Prionocyphon serricornis* був відсутнім у контейнерах, встановлених на висоті 10 м.

Порівняння різноманітних характеристик та отриманих значень для дендротельм на різних висотах показує, що за більшістю характеристик контейнери, встановлені на висоті 10 метрів показують вищі показники рівня рН, концентрації розчиненого кисню, температури води. Це прямо впливає на фауну та населення контейнерів - на висоті 10 м показники щільності для личинок *Metriocnemus cavicola* і *Dasyhelea flavifrons* на порядок вищі.

У тимчасових дендротельмах, які утворюються в кроні дерев, існують мікропопуляції цих видів, які встигають дати потомство за відносно короткий період – 1-2 місяці.